

טיבול הסלט – בלימון וכדור'

◦ כללי איסור סחיטה משקים

◦ סחיטה הינה תולדה של מלאכת דש, מפרק דבר ממקום גידולו

◦ מה"ת נאסר רק זיתים וענבים, מד"ס כל מה שרגילים לסוחטו.

◦ כאשר סוחט לתוך אוכל אין איסור, כאשר המטרה היא שהמשקה יבלע
באוכל..

◦ יש מקום לחוש שבנוסף לאיסור דש יש גם איסור של בורר

טיבול הסלט – בלימון וכדור'

- סחיטת לימון: מותר לסחוט לימון וכיו"ב לתוך הסלט כדי לתת בו טעם, רשאי לסחוט ככל הנדרש אף באם לא יבלע כל המשקה בתוך המאכל.
- הסחיטה תיעשה כך:
- הסחיטה תהייה סמוך לזמן האכילה ולא לפני כן.
- את סחיטת הפר יש לבצע באופן ידני לא בכלי המיועד לסחיטה, מותר להיעזר בכפית או בכף.
- יש לסחוט את הפרי ישירות לתוך המאכל, ולא לתוך כלי ריק ואחר כך להעבירו למאכל.
- סחיטה לתוך סוכר שמכניסו אח"כ למשקה דינה כסחיטה ע"ג משקה ואסורה.
- פירות שאינם גמורים ואינם ראויים לאכילה לרוב האנשים – אסור לסחטן אפילו לתוך מאכל.

טיבול במלח וכיו"ב – מלאכת מעבד

○ "מלאכת מעבד", נמנית בין המלאכות האסורות בשבת, במשכן נצרכה לשם הכנת כיסויי עורות האילים המאודמים ועורות התחשים, בכלל מלאכה זו אסור לבצע בשבת את כל הפעולות הקשורות בעור לשם הכשרתו לשמוש האדם, כגון מליחת העור .

○ על אף שמן התורה מלאכת מעבד לא שייכת באוכלים, אעפ"כ גזרו על כך חכמים וקבעו שיש 'עיבוד באוכלים'. ולכן אסור למלוח כל דבר שהמלח משנה את טבעו ומועיל למאכל – לרככו, או להקשיחו, או להפיג מרירותו, או שמשמרו.

טיבול במלח וכיו"ב – מלאכת מעבד

- כל מאכל שרגילים לכבשו או שהמלח מועיל לתקנו אסור לפזור עליו מלח בשבת "מלאכת מעבד". אא"כ מפזור מעט מלח על חתיכה אחת ואוכלה לאלתר.
- צנון, בצל, שום, פלפל, גמבה, מלפפונים ודומיהם הנם מאכלים שהמלח מועיל לשנות את טבעם ולכן אסור לפזור עליהם מלח בשבת, אלא אם כן מניח את המלח על חתיכה אחת ומיד לאחר נתינת המלח אוכלה, אך למלוח יותר מחתיכה אחת אסור.
- ירקות שאין המלח מועיל להם ואין רגילים לכובשם, מותר לפזור עליהם מלח. אך גם בהם אין למלוח לסעודה אחרת אלא רק לסעודה שמכין עתה.

טיבול במלח – היתר 'שמן'

- אם מיד לאחר נתינת המלח מוסיפים לירקות שמן שוב אין איסור בדבר כיון שהשמן מתיש את כח המלח.
- גם חומץ מועיל לזה - [באופן שהחומץ והמלח רק נותנים טעם באוכלים ולא מעבדים או משמרים].
- טוב להקדים את נתינת השמן למלח.
- נכון שגם באופן כזה לא יטבל אלא לסעודה אחת שהולך לאכול כעת.

טיבול סלט במלח

- עגבניות רגילות אין בהם איסור של מעבד במלח.
- סלט שיש בו תערובת של ירקות המותרים והאסורים במליחה, יש בו איסור של מעבד
- לכן ראוי להקפיד אף בו לשפוך את השמן תחילה ואחר כך את המלח.
- בדיעבד באם עבר ומלח באיסור בשוגג, המאכל מותר באכילה.

הכנת מטבלים, רוטבים ומי מלח בשבת:

- אסור לעשות מי מלח עזים בשבת, כלומר, מי מלח המורכבים מ-2/3 מלח ורק 1/3 משקה.
- מי מלח שאינם עזים כל כך, ניתן לעשותם בתנאי:
- 1. שיעשה אותם רק בכדי לטבל בהם ולא כדי לכבוש בתוכם; 2. כמו כן יש להקפיד לעשותם רק בכמות מועטת לצורך סעודה אחת; 3. וכן הכנת המי מלח תיעשה רק סמוך לסעודה.
- כיוון שקשה להקפיד על תנאים אלו, לכן ראוי להכין מי מלח בערב שבת.
- מסיבה זו יש לזכור בערב פסח להכין את המי מלח מערב שבת, ובאם שכח יש להכין רק כמות קטנה בסמוך לסעודה.

הכנת מטבלים, רוטבים ומי מלח בשבת:

- הוספת שמן למי המלח לא מתירה את עשייתו, ועשיית מי המלח מותרת רק בתנאים האמורים לעיל.
- איסור עשיית מי מלח מרובים הוא לא רק במים אלא גם בשאר משקים.
- מסיבה זו צריך להיזהר בעשיית מטבלים / רוטבים, שבהם מערבים נוזלים עם מלח וחומץ וכיו"ב, שיש בעשייתם איסור של עשיית מי מלח. ולכן יש לעשותם או מערש"ק או רק בכמות קטנה בלבד וסמוך לסעודה.
- באם לא שמים מלח אלא שאר תבלינים שטעמם חזק, ראוי ג"כ להזהר בעשייתם כבעשיית מי מלח.

טיבול בחומץ ושאר תבלינים

- יש שחששו שאף בנתינת ירקות לחומץ יש איסור משום מעבד, אלא שהאיסור הוא רק אם כוונתו לעבד את המאכל והוא שוהה בו זמן רב.
- לפיכך באם נותן עליהם חומץ ולא משהה אותם בחומץ זמן רב (מסעודה לסעודה) אין כל איסור בדבר.
- אא"כ מדובר בחומץ חזק מאוד.
- ראוי להימנע מלערב חומר משמר באוכלים.
- מותר לפזור פלפל טחון במאכלים, ואין בזה כל איסור.

מעבד - בסוכר

◦ רק דברים שרגילים לשמרם ולעבד עם סוכר, יש להחמיר בהם שדין הסוכר כדין המלח;

◦ למותר לפזור סוכר בשבת על פירות חתוכים אף על פי שבדעתו להשהותם זמן מה עם הסוכר עד שיספגו את מתיקותו, ואין בזה משום מעבד ולא משום כובש כבשים. (והרוצה להחמיר יפזר עליהם סוכר ויאכלס לאלתר ותבוא עליו ברכה).

◦ יש שכתבו להחמיר שלא לעשות מי סוכר עזים, כגון כשרוצים להמתיק תרופה לילדים.